

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 32P/162/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123442216
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Steinsdorferová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2024:6123442216.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudcom Mgr. Ingrid Steinsdorferovou, v právnej veci starostlivosti o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X, toho času umiestnený v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica, so sídlom Banská Bystrica, Kollárova 29, v konaní zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa matky D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X, toho času bytom E. F. a otca neurčeného, za účasti prokurátora, o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým, takto

rozhodol:

I. Súd nad maloletým A. B., nar. XX.XX.XXXX n a r i a d' u j e ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica, so sídlom Banská Bystrica, Kollárova 29.

II. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX výživným mesačne vo výške 30 % sumy životného minima určené osobitným zákonom pre nepľnoleté, nezaopatrené dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, so sídlom Banská Bystrica, Kollárova 29, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

III. Súd z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 32P/162/2023-21 zo dňa 27.11.2023.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica) návrhom podaným dňa 21.11.2023 sa domáhal nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletým s tým, že sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica, so sídlom Banská Bystrica, Kollárova 29 a zároveň matka bude povinná prispievať na výživu maloletého výživným podľa svojich možností, schopností, majetkových pomerov, vždy do 15. dňa v mesiaci na účet Centra pre deti a rodiny, Kollárova 29, Banská Bystrica z dôvodu najlepšieho záujmu maloletého, jeho zdravého psychického a sociálneho vývinu, zabezpečenia stabilného a bezpečného prostredia pre maloletého, neupravenia si svojich pomerov matky do takej miery, aby mohla prevziať starostlivosť o maloletého. Ďalej v návrhu uviedol, že maloletý pochádza z mimomanželského vzťahu, otcovstvo k maloletému nebolo určené. Z dôvodu nestarostlivosti matky o maloletého G. B., H. B., jej závislosti na návykových látkach, maloleté deti boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Maloletý A. bol umiestnený od dňa 29.11.2022 do Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica na základe neodkladného opatrenia. Následne rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica bolo nariadené výchovné opatrenie, ktorým bol maloletý dočasne odňatý z osobnej starostlivosti matky a dočasne odovzdaný do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, najdlhšie na 6 mesiacov odo dňa jeho umiestnenia. Matka si nezabezpečila pre maloletého vhodné podmienky, preto sa opakovane domáhali nariadenia neodkladného opatrenia a výchovného opatrenia, ktorým súd vyhovel. Centrum pre deti a rodiny Banská Bystrica vo svojej správe zo dňa 09.11.2023 konštatovalo, že maloletý je umiestnený v samostatnej skupine, pokračuje v

plnení predprimárneho vzdelávania v materskej škole, v ktorej má bezproblémové správanie. Potrebuje pozornosť a individuálny prístup. K mladším deťom sa správa ochranársky. Samoobslužné činnosti vzhľadom na svoj vek ešte nemá dostatočne osvojené. Matka o maloletého prejavuje záujem najmä telefonickou formou. Spolu s priateľom sa naďalej zdržiavajú v Českej republike. Matka maloletého zariadenie nenavštevuje, neprejavuje záujem ani o krátkodobé pobyty maloletého. Maloletému sľúbila, že ho príde pozrieť do centra, na návštevu však neprišla, z čoho bol maloletý veľmi smutný, pretože matku má rád. Matka do tohto času zatiaľ len verbalizuje úpravu svojich pomerov, avšak doteraz nepreukázala konkrétne úkony zamerané na odstránenie príčin, ktoré viedli k vyňatiu maloletého z rodinného prostredia. Podľa vyjadrenia centra, náklady na maloletého predstavujú okolo 200 eur na mesiac, v čom je zahrnutá strava, materská škôlka, drogéria, ošatenie.

2. Matka bola v konaní nečinná, preto súd konal a rozhodol podľa § 31 CMP, v jej neprítomnosti.

3. Opatrovník v správe zo sociálneho zisťovania zo dňa 19.04.2024 nad rámec podaného návrhu uviedol, že dňa 04.03.2024 telefonicky kontaktoval matku, ktorá sa vyjadrila, že pojednávania sa nezúčastní, pracuje v Českej republike ako upratovačka, zarobí celkom 300 – 400 Kč. Jej priateľ tiež pracuje v Českej republike, jeho príjem je okolo 25.000 Kč. Bývajú v ubytovni, plánujú sa vrátiť na Slovensko, avšak zatiaľ nemá vytvorené podmienky na to, aby si mohla maloletého prevziať do svojej starostlivosti. Plánuje, že by si maloletého brávala zatiaľ na krátkodobé pobyty.

4. Z aktuálnej správy Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, datovanej dňom 15.03.2024 vyplynulo, že matka sa naďalej zdržiava v Českej republike a o maloletého prejavuje záujem iba formou telefonického kontaktu. Matka do toho času zatiaľ nepreukázala, že pracuje na konkrétnych úlohách zameraných na odstránenie príčin, ktoré viedli k vyňatiu maloletého z rodinného prostredia. Vyživovaciu povinnosť v zmysle neodkladného opatrenia si neplní, evidujú dlh na výživnom vo výške 147,32 eura.

5. Opatrovník na pojednávaní zotrval na tvrdeniach uvedených v návrhu, správe zo sociálneho zisťovania.

6. Prokurátor uviedol, že matka doposiaľ nijakým spôsobom nepreukázala záujem, resp. nápravu svojich pomerov ako aj jej rodičovských zručností odkedy je maloletý v starostlivosti centra. Je zrejmé, že už aj predchádzajúce výchovné opatrenia nespĺnili svoj účel, matka sa toho času nachádza v Českej republike a nemôže vykonávať starostlivosť o maloletého, o ktorého prejavuje záujem len telefonicky. Minimálne jeden rok sa s maloletým nestretla. Maloletý v centre prosperuje. Návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti preto považoval za dôvodne podaný a navrhol nariadiť nad maloletým ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica a matku zaviazat' na úhradu výživného podľa jej primeraných možností a schopností.

7. Z oznámenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici vyplynulo, že voči matke sa vedie trestné konanie za prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže a zločin týrania blízkej a zverenej osoby.

8. Z lustrácie z Registra obyvateľov, oznámenia dopravného inšpektorátu, Sociálnej poisťovne, ÚPSVaR Banská Bystrica vyplynulo, že matka nie je vedená ako uchádzačka o zamestnanie, nie sú jej vyplácané žiadne dávky, nevlastní osobné motorové vozidlo, má ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Z oznámenia posledného zamestnávateľa matky vyplynulo, že bola ich zamestnancom na základe dohody o pracovnej činnosti od 04.03.2023 do 15.05.2023 a od 27.06.2023 do 21.08.2023. K ukončeniu pracovného pomeru došlo zo strany zamestnávateľa z dôvodu, že nemali pre matku už prácu. Matka za plne odpracovaný mesiac dosiahla čistý príjem vo výške 224 eur.

9. Z pripojených opatrovaneckých spisov maloletého vyplýva, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 32P/167/2022-23 zo dňa 22.11.2022 súd nariadil matke odovzdať maloletého do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica z dôvodu, že matka maloletému nedokázala poskytnúť adekvátnu starostlivosť, primerane saturovať jeho potreby a svojím konaním ohrozuje jeho zdravý fyzický a psychický, sociálny vývin. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 32P/167/2022-79 zo dňa 22.03.2023 súd maloletého dočasne odňal z osobnej starostlivosti matky a nad maloletým nariadil výchovné opatrenie, a to jeho umiestnenie v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica z dôvodu, že maloletý podľa vyjadrenia materskej škôlky v porovnaní s rovesníkmi zaostával,

nebol zvyknutý jedávať jedlo aké dostával v materskej škôlke, do materskej škôlky chodil v špinavom oblečení, neumytý, mal časté absencie, spolupráca s matkou bola len formálna. V rámci sociálneho šetrenia matka potvrdila, že užíva pervitín, čo potvrdili aj širší príbuzní matky. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, spis. zn. 37P/70/2023-38 zo dňa 23.05.2023 súd opätovne nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne odovzdal maloletého do Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, a rovnako opätovne rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, spis. zn. 37P/70/2023-69 zo dňa 15.08.2023 nariadil výchovné opatrenie, a to pobyt maloletého v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica z dôvodu, že na strane matky nedošlo k náprave pomerov tak, aby si mohla prevziať maloletého do svojej osobnej starostlivosti, nakoľko naďalej nemá zabezpečené bývanie pre maloletého, nepreukázala svoje rodičovské schopnosti, neužívanie návykových látok.

10. Podľa § 54 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a: a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu, b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka, c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa. Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

11. Podľa § 81 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

12. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona.

13. Ústavná starostlivosť ako jedna z foriem náhradnej starostlivosti je najkrajnejším riešením. Jej nariadeniu predchádza možnosť zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nie je žiadna osoba, ktorá by bola schopná a ochotná prevziať starostlivosť o maloletého. Nad maloletým bolo dvakrát nariadené výchovné opatrenie, ktorým bol maloletému nariadený pobyt v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica. V prvom prípade z dôvodu užívania návykových látok matkou, zanedbávaním starostlivosti o maloletého do takej miery, že maloletý do materskej škôlky chodil špinavý, neupravený, mal vysokú absenciu, v porovnaní s ostatnými rovesníkmi vo vývine zaostával, matka bola užívateľkou návykových látok. V druhom prípade nariadené výchovné opatrenie bolo z dôvodu, že matka si neupravila svoje sociálne, bytové pomery, rodinné pomery, nepreukázala rodičovské zručnosti, neužívanie návykových látok. Maloletý je tak nepretržite umiestnený v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica odo dňa 29.11.2022. Z takto vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že nariadené výchovné opatrenia nesplnili svoj účel. Aktuálne matka spolu s priateľom žijú v Českej republike, o maloletého prejavuje záujem len telefonicky. Verbálne pred opatrovníkom okrem telefonického pohovoru prejavila záujem

o maloletého, avšak nevykonala žiadne kroky smerujúce k možnosti prevzatia starostlivosti o maloletého. Matka sa pred opatrovníkom vyjadrila, že pojednávania sa nezúčastní. Takéto konanie zo strany matky súd nemôže považovať za úprimný záujem matky zabezpečovať starostlivosť o maloletého, vykonávať svoje rodičovské práva a povinnosti, rovnako nepreukázanie rodičovských zručností. Súd za danej rodinnej situácie maloletého tak dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým, ktorá je aj jediným riešením pre maloletého. Nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletým sa mu vytvorí stabilné výchovné prostredie, bude mu zabezpečené bývanie, strava, predprimárne vzdelávanie. Zo správ centra pre deti a rodiny vyplynulo, že maloletý v tomto zariadení napreduje, zvykol si naň, je v ňom adaptovaný, v podstate ho považuje za svoj domov. Súd preto nad maloletým nariadil ústavnú starostlivosť s tým, že sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica z dôvodu, že ide o prostredie maloletému známe, v ktorom si už vytvoril svoje sociálne, citové väzby.

14. Nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletým matke nezaniká jej zákonná vyživovacia povinnosť. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že matka aktuálne žije v Českej republike, pracuje ako upratovačka, z čoho má príjem 300 – 400 Kč, má ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Súd preto pri určovaní výšky výživného aplikoval ustanovenie § 62 ods. 3 Zákona o rodine a matke uložil tzv. minimálne výživné, ktoré aktuálne predstavuje sumu 38,60 eur. Povinnosť plniť si vyživovaciu povinnosť súd matke určil v zmysle Zákona o rodine, na účet Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, kde sa bude realizovať nariadená ústavná starostlivosť. Počiatok určenia vyživovacej povinnosti matky týmto rozhodnutím súd určil počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia, nakoľko neodkladným opatrením už matke bolo určené minimálne výživné.

15. Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 32P/162/2023-21 zo dňa 27.11.2023 nariadil neodkladné opatrenie s tým, že bude trvať po dobu 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia vykonateľnosti, t. j. odo dňa 27.11.2023. Vzhľadom k tomu, že súd už vo veci samej rozhodol, odpadol dôvod pre trvanie neodkladného opatrenia, preto v zmysle § 363 CMP ho zrušil.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné písomné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline.

V odvolaní musí byť popri všeobecných náležitostiach (§ 127 Civilného sporového poriadku) uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže byť rozšírený len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Rozsahom odvolania nie je odvolací súd viazaný vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami, inak súd vyhotoví kópie odvolania na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj z dôvodu nesprávneho alebo neúplného zistenia skutočného stavu veci (§ 62 Civilného mimosporového poriadku).

Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom mu bola uložená peňažná povinnosť môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa zákona č. 233/95 Z. z. v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok).

Vzhľadom k tomu, že po vyhlásení a odôvodnení rozhodnutia opatrovník a prokurátor sa vzdali práva podať odvolanie, bolo by ich prípadné odvolanie právne neúčinné.